

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, lokak. 6 - Wed. Oct. 6, 1993

FINNISH AMERICAN WEEKLY

89 vuosikerta Vol. LXXXIX No. 39

50 cents

Druzhba Dance Ensemble Fitchburgiin

FITCHBURG, MA - Petroskoilla Venäjällä toimiva 11-17 -vuotiaista nuorista koostuva tanssiryhmä Druzhba Dance Ensemble esiintyy tulevana sunnuntaina, lokakuun 10. päivänä klo 6:00 illalla Fitchburg State Collegen Weston Auditoriumissa. Ryhmän sponsorina toimii v ermontilainen Project Harmony järjestö. Kolmenkymmenen nuoren ryhmän ohjelmisto koostuu salonkitansseista, klassillisesta baletista ja jazz-baletista sekä venäläisistä, suomalaisista ja karjalaisista kansantansseista. Enemmän lipuista sivulla 10.

Olli Rehn vaatii Suomen Nato-jäsenyyden selvittämistä

Suomen keskustan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Olli Rehn esittää, että hallitus asettaisi parlamentaarisen komitean laatimaan kansallista arviota Suomen turvallisuuspolitiikan vaihtoehdoista.

Komitean tulisi selvittää myös Nato-jäsenyyden edut ja haitat. Nato-jäsenyyden edellytykset on viisasta selvittää juuri nyt, kun Suomella ei ole pakkoa tai kiirettä tehdä päätöksiä.

"Meillä ei ole enää syytä po- tea Nato-allergiaa. Viimeisen mielipidemittauksen mukaan suomalaiset suhtautuvat jäsenyyteen kiihottomasti ja enemmistö pitää sitä mahdollisena lähimmän kymmenen

vuoden aikana." Naton laajenemisesta käydään muualla tiivistävää keskustelua. Suomi joutuu vastaamaan joka tapauksessa tähän kysymykseen. Meiltä itse asiassa odotetaan rakentavaa panosta keskusteluun". Rehn sanoo ja viittaa muun muassa saksalaisten ja brittiläisten ministerien puhevuoroihin.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan päättäjät ovat visusti varoneet sanomasta kantaansa tulevista vaihtoehdoista. Viimeksi pääministeri Esko Aho (kesk) jätti Säätytalon puheessaan vaihtoehdot auki. Mitään vaihtoehtoa ei kuitenkaan suljettu pois.

Kansainvälinen kauppakeskus Helsinkiin

Kansainvälisen kaupan keskuksen World Trade Centerin tulo Helsinkiin on varmistunut. Keskuskauppa- mari, Helsingin kauppa- mari ja Suomen Yhdyspankki Oy ovat sopineet yhteistyöstä hankkeen toteuttamiseksi.

World Trade Center Helsinki aloittaa toimintansa vuonna 1995 Helsingin ydinkeskus- tassa Aleksanterinkatu 17: ssä. Kiinteistö kunnostetaan sitä ennen perusteellisesti.

Aiemmin Pörssitalossa toiminut Keskuskauppa- mari on samalla ostanut omat toimitilat WCT Helsingistä.

Muusikko Walter Eriksson kuollut

Suosittu amerikansuomalainen haitaristi Walter Eriksson kuoli syyskuun 20. päivänä Brooklyn, NY:ssä. Hän oli 67-vuotias. Lähemmin tämän sekä synnyinmaas- saan Yhdysvalloissa että Suomessa ja Ruotsissa laajalti esiintyneen muusikon elämästä sivulla 9.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 4-7

- The fame of late poet Edith Södergran is spreading
- Ritva Poom wins '93 ASF translation prize

- Finn-Am Society plans dance next month
- Finland's archbishop accused of heresy

URHEILUA

Jääkiekkoliiga NHL:n ensimmäinen kierros runkosarjassa pelattiin eilen ja viimeinen pelataan 14. huhtikuuta 1994.

Teemu Selänteen esimerkin ansiosta suomalaisilla kiekkoilijoilla on taas muutaman laihemman vuoden jälkeen käyttöä NHL:ssä.

Viime kaudella Selänteen

Suomi vahvasti esillä NHL:ssä

huilkea menestys sai suomalaiset aiempaa tarkemmin seuraamaan NHL-tapahtumia: Teemu löi kaikki "rookie"-ennätykset, valittiin vuoden tulokkaaksi ja tähdistöön sekä jakoi **Aleksander Mogilny**n kanssa koko liigan maalikulunkuuden 76 täysozumalla.

Myös **Jari Kurri** oli luotetta-

va koko kauden ja hyvin näkyvillä, kun Los Angeles Kings selviytyi Stanley Cupin loppuotteluun.

Suomalaisittain NHL on nyt entistäkin kiinnostavampi, sillä neljä ensikertalaista ja paluun tekevä **Jarmo Kekäläinen** nostavat suomalaispelaajien määrän 13:een.

Uudet tulokkaat ovat **Jarkko Varvio**, **Markus Ketterer**, **Vesa Viitakoski** ja **Juha Riihijärvi**.

Lisäksi **Toni Porkka** on Philadelphia organisaatiossa, mutta saa Islandersin **Joni Lehdon** ja Hartfordin **Jukka Suomalaisen** tapaan tyytyä farmipeleihin.

Kaksi uutta seuraa lisää

Kun joukkumäärä oli viime kaudella 24, on nyt saatu kaksi miehistöä lisää NHL-kaartiin: Florida Panthers ja Anaheim Mighty Ducks.

Jokainen joukkue pelaa 82 ottelua runkosarjassa. Kun viime kaudella oli 15,504,211 maksanutta katsojaa, toivotaan NHL-otteluissa nyt 16 miljoonan katsojan rajan rikottuvan.

Läntinen konferenssi koostuu kahdesta kuuden joukkueen ja itäinen konferenssi kahdesta seitsemän joukkueen divisioonasta. Kolme joukkuetta on vaihtanut divisioonaa.

Divisioonille uudet nimet

Divisioonat ovat saaneet myös uudet nimet: lännessä ovat Tyynenmeren ja Keski-Idässä Koillinen ja Atlantian divisioona.

Runkosarjassa läntisen konferenssin joukkueet kohtavat oman divisioonansa muut miehistöt kuudesti, toisen divisioonan joukkueet neljä kertaa sekä itäisen konferenssin seurakahdesti.

Idässä kohdataan oman divisioonan joukkueet viidesti ja toisen divisioonan miehistöt neljä kertaa sekä pelataan kahdesti läntisen konferenssin seurakahdesti.

Pudotuspeleihin selviytyy kahdeksan parasta kummas-takin konferenssista, joten ulkopuolelle jää 10 miehistöä.

Suomalaiset NHL-liigassa

NHL:n seurak (suluissa suomalaiset):

Läntinen konferenssi (21): Tyynenmeren divisioona (6): Anaheim, Calgary, (Vesa Viitakoski), Edmonton (Juha Riihijärvi), Los Angeles (Jari jatkuu takasivulla)

Exchange rate

September 27, 1993

1 Finnish mark = US \$ .1740
1 US \$ = 5.7455 FIM

Foreign exchange, New York prices. Rates for trades of \$1 million minimum.

Nimipäivät

Lokakuun 13 p., Taina, Tanja, Tajja
Lokakuun 14 p., Elsa, Else, Elsi
Lokakuun 15 p., Helvi, Heta
Lokakuun 16 p., Sirkka, Sirkku
Lokakuun 17 p., Saini
Lokakuun 18 p., Satu, Säde
Lokakuun 19 p., Uljas

Risto Ulmala voitolle

QUINCY, MA (Stig Häggblom) - Risto Ulmala voitti ensimmäisen suuren kilpailunsa Amerikan mantee-reella. Risto Ulmala oli itse asiassa ylivoimainen 400 metrin juoksijoiden joukossa Ro-Jack's Run kilpailussa Attleborossa, kun juoksu ratkaisti sunnuntaina iltapäivällä sateen jälkeen vaarallisen sateen liukastuttamalla radalla.

Kysymyksessä oli tavallinen viiden mailin juoksu. Ulmala oli lähdöstä alkaen mukana kärkijoukossa; yhden mailin kohdalla ryhmässä oli kymmenen miestä, kahden mailin kohdalla kuusi miestä.

Sen jälkeen Ulmala nykäisi ja ratkaisi koko juoksun edukseen. Hän suoritti puhtaan juoksun ollen selvässä johdossa jo kolmen mailin välitarkastuksessa, samoin neljän mailin välitarkastuksessa ja oli ensimmäinen maalissa Attleboro High Schoolin stadionilla.

Ensimmäisenä palkintona oli 1,000 dollarin sekki, jonka Ulmala voitti. Hänen voitoalkansa oli 23,07, mikä jäi vähän uupumaan John Deher-tyn rataennätyksestä 22,25.

Toiseksi selvinnyt juoksija jäi Risto Ulmalasta 25 sekuntia ja kolmanneksi juosut hävisi hänelle 42 sekuntia.

Risto Ulmala, joka on päättänyt keskittyä Helsingissä pidettäviin yleisurheilun Euroopan mestaruuskilpailuihin, jättää sekä New Yorkin että Bostonin maratonit juoksematta. Kuitenkin hän osallistuu tämän kuun 17. päivään viiden kilometrin ratajuoksuun Providencessa (RI). Siihen odotetaan useita maailman huippujuoksijoita.

Sen jälkeisenä päivänä hän matkustaa Suomeen aloittaakseen valmistelut elokuun 7. päivänä alkaviin Euroopan mestaruuskilpailuihin. Tähtäimessään hänellä on 10,000 metrin juoksu.

Viime vuoden MM-kiisojen paras maalintekijä Jarkko Varvio on yksi tämän kauden neljästä suomalaisesta NHL:n ensikertalaisesta.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1993: \$4,924.63

Irene ja Ardy Kamilan

50-vuotishääpäivän kunniaksi
Miriam Lehto, Fitchburg, MA \$10.00

Arvo Rantala, Fitchburg, MA, lahjoittaa Raivaajalle

70-vuotissyntymäpäivänsä kunniaksi seuraavilta henkilöiltä saamansa lahjarahat
Barbara & Rudy Lahti, Ashby, MA \$10.00
Martta Kari, Fitchburg, MA \$10.00

Fabian Raatikaisen muistolle

Ellen & Arno Hangas, Lunenburg, MA \$10.00
Paul & Norma Niemi, Fitchburg, MA \$10.00
Toini Laakso, Fitchburg, MA \$10.00
Bertha & Ed Hagelberg, Sonoma, CA \$20.00

Ruth Holmin muistolle

Ellen & Arno Hangas, Lunenburg, MA \$10.00
Paul & Norma Niemi, Fitchburg, MA \$10.00

Yrjö J. Kainu, West Palm Beach, FL \$5.00
William J. Kokko, Seattle, WA \$10.00

Tietokonerahasto: \$16,552.50+500 FIM+\$5.00 CAN

Ardy & Irene Kamilan

50-vuotishääpäivän kunniaksi
Maryann & John Lambert
Jean Schultz ja pojat
Helen Koroskenyi
Allie Kamila \$50.00

Ruth Holmin muistolle

Liisa & John Rossetti, Lexington, MA \$20.00

Kiitos lahjoittajille!

RAIVA AJA

ISSN 1059-4779

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR Marita Cauthen
BUSINESS MANAGER Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX (508) 345-1007

Subscription rates:

USA: 12 mo. - \$23.00; 6 mo. - \$15.00; 3 mo. - \$11.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Jurvalainen Erkki Hautala sääskentapon MM-kisoissa

Jurvalaiset urheilijat ovat aina silloin tällöin edenneet jopa kansainvälisen tason mestaruusmittelöihin.

Viimeisin jurvalainen MM-kisakävijä on Erkki Hautala Niemenkylästä. MM-kisalajina Erkillä oli vähemmän perinteinen kilpailulaji: sääskentappo.

Erkki Hautala osallistui sääskentapon MM-kilpailuihin, jotka pidettiin elokuun puolivälissä Kemijoen rannalla Pelkosenniemenellä. MM-tittelistä miteltiin nyt ensimmäistä kertaa. Erkki oli harjoitellut kovasti, ja lähti luotavasti mielin perjantain alkueriin. Kilpailijoita oli 60, ja alkuerät käytiin viiden kilpailijan ryhmissä. Kunkin erän kaksi parasta pääsi jatkoon.

Kilpailualue oli noin 10m x 10 m suuruinen rajattu alue, jonka laidalla oli tuomariston telta. Jokaisella kilpailijalla oli oma tuomari, jolle saadut sääsket piti viedä. Tuomari tarkisti sitten suurennuslasin avulla, että raato oli todella sääski, eikä esim. mäkäräinen, selvitti Erkki.

Sääski piti tuomarille viedessä todella olla hengiltä, ettei eläin joudu turhaan kytämään. Välillä ylituomari kutsui kilpailijat teltaan pyydystämään, sitten taas ulos, selvitti Erkki kilpailun kulua.

Alkuerissä kilpailu-aika oli 3 minuuttia. Tuuli piti sääsket loitolla, siksi tulokset jäivät pieniksi. Erkkikin sai vain yhden sääksen, jolla putosi armotta jatkosta.

Jatkoon 5-7 sääskeä

-Alkuerästäni mentiin jatkoon 7 ja 5 sääskellä. Ainoani sain ulkoa suoraan lennosta. Minulla oli liian pienet kourat, arveli Erkki pilke silmäkulmassaan. Kilpailuasuna jurvalaisilla oli pelkät shortsit, kuten useimmilla muillakin. Tuomaristoa Erkki piti tiukan astallisena.

-Jokainen kilpailija punnittiin kilpailuasussaan ennen ja jälkeen kilpailun. Tämä menettely takasi sen, ettei kukaan pystynyt salakuljettamaan sääskentraatoa kilpailualueelle. Punnituksessa vilppi olisi paljastunut armotta. Kohtuullista oli myös se, että kilpailijat saivat saalistamansa sääskentraadot mukaansa teippiin kiinnitettyinä, kiitteli Erkki.

-Tuomariston jämäptyydestä kertoo sekin että Afrikasta olisi kuulemma kilpailuun osallistunut Tsetse-heimon jäseniä. Ilmoittautuminen oli kuitenkin myöhästynyt 32 sekuntia, ja kilpailun ylituomari hylkäsi ilmoittautumisen. Tämä heimo on kuulemma tunnettu leveäkätisyydestään... Lauantaina finaalit olivat kestoltaan 5 minuutin mittaisia. Sääskentapon MM-tittelin voitti pelokseniemeläinen Arja Ruuska, jonka tulos oli 5 sääskeä. Hopealle jäänyt saalististi yhden vähemmän.

Voittajasta Erkillä on selvä käsitys: -Ruuskan etuna oli

mahtava nopeus ja ja hyvä näkö. Kotikentällään kilpaillella oli myös tutut sääsket. Palkinnokseen voittaja sai MM-pokaalin ja kunniakirjan.

Lajissaan ensimmäisten arvokilpailujen suojelijana toimi OFF-mainoksesta tuttu Muonion mies. Sponsoreina toimivat kilpailun henkeen sopivat OFF ja KOFF.

Sääskentappo lamantappoa

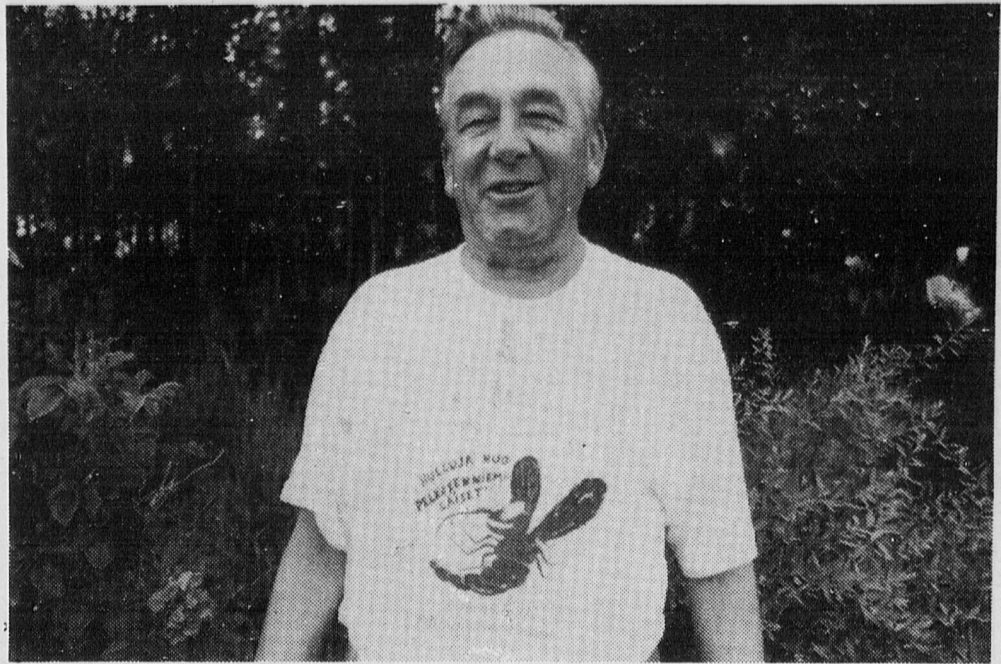
Huumorimielellä mukaan lähtenyt Hautala kiitteli kilpailujen juontajaparia, TV:stä tuttuja Talonpojan rallin vetäjiä. Juontajat olivat ajan tasalla, ja useampituhatpäisellä yleisöllä oli todella hauskaa.

-Tämä oli lamantappolääkettä parhaimmillaan. Tällaista kansanhuvia ihmiset kaipaavat laman keskellä. Samalla Pelkosenniemen kunta sai melkoisesti julkisuutta.

Kilpailuja on kommentoitu Suomessa monella tavalla niin lehdistössä, radiossa kuin tv:ssäkin, vakavoitui Hautala. Puolet ajastaan Lapissa viettävä Hautala pitää Lapissa oloaan hyvänä harjoitteluna. Laji on kuitenkin niin kova, ettei edes Erkin 20 vuoden yhtäjaksoinen asuminen Lapissa auttanut alkueriä pidemmälle.

Sääskipula Jurvassa

Nyt kun Jurvaan on vielä iskenyt sääskipula, on Erkki joutunut siirtämään vapaaajan harjoittelupaikkansa Raippaluotoon. Tilanne on täysin verrattavissa viime talvina hiihtäjiä kiusanneeseen lumipulaan. Lumi on etsittävä sieltä, missä sitä on.

Erkki Hautalan yllä sääskentapon MM-kisapalta.

Näin on sääskienkin kohdalla. Urheilijan on kuitenkin luotettava itseensä ja uskot-

tava tulevaisuuteen.

-Osallistun ensi vuonna kilpailuun uudestaan. Ilman

muuta. Toivottavasti muutkin jurvalaiset innostuvat.

Jouni Rinta-Keturi

Haitalliset rikkiryöpyt edelleen riesana Lapissa

Itä-Lapin Sevettijärven ilmanlaadunmittausasemalla mitatut rikkidioksidipitoisuudet ovat hieman lisääntyneet tänä vuonna. Erittäin korkeita luonnolle haitallisina pidettyjä rikkidioksidipiikkejä on havaittu etenkin kevään ja kesän aikana.

Sevettijärvellä on seurattu vuodesta 1992 muun muassa Kuolan teollisuusalueilta saapuvia rikkiryöppyjä. Suurimmat rikkiryöpyt jäivät hieman

viimevuotisia matalimmiksi, mutta ylsivät silti lähes 500 mikrogrammaan kuutiosta.

Suomen vesi- ja ympäristöhallituksen ympäristötietokeskuksen mukaan juuri näiden korkeiden yli 150 mikrogrammaa kuutiosta ylittävien rikkidioksidipitoisuuksien arvioidaan olevan haitallisia kasvillisuudelle.

Piikit ovat lyhytaikaisia

Rikkidioksidipiikit ovat kuitenkin lyhytaikaisia. Ne kestävät yleensä tunnista muu-

tamaan tuntiin. Korkeimmat pitoisuudet mitattiin keväällä, jolloin tuuli puhaltaa yleisimmin idästä.

Saastuttava teollisuus keskittyy Kuolassa suppeille alueille. Itä-Lapin metsävaurio- projektista saatujen tulosten mukaan mm. Montsegorskin lähiympäristössä näkyvät metsävauriot ja korkeat saasteipitoisuudet ulottuvat 40-50 kilometrin etäisyydelle tehtaista. Varsinaisen metsäkuolemaluon Montsegorskissa on noin 40,000 - 50,000 hehtaaria.

Pahimman tuhoalueen ulkopuolella vaikutukset ovat mitattavissa herkillä mementimillä selvästi Suomen puolella.

TERHO

Näin kommentoi Helsingin Sanomien pilapiirtäjä Terho Ovaska syysk. 26, 1993

*The Finnish-American***RAIVAAJA****Edith Södergran's fame is spreading**

Finnish poet Edith Södergran (1892-1923) is one of two writers whose life and work will be examined during an international symposium at Yale University this month.

Last year, the centennial of Södergran's birth, Stina Katchadourian of Stanford (CA) wrote the following article published in the "Finnish Features" series of Finland's Ministry for Foreign Affairs.

Katchadourian is a translator of Södergran's poetry and has written a play, *The Raspberry Patch*, about Södergran. She will be participating in the Yale symposium, presenting a paper entitled "The Uncanonized Edith: Contemporary American Poets Look at Södergran."

Mention Scandinavian literature, and most people outside the Northern countries will give you Strindberg and Ibsen.

Others may even venture Lagerlöf, Sillanpää, Hamsun or Laxness. Writers of prose, writers for the theatre.

But ask for the name of a poet from that part of the world, and increasing numbers of people today will say: Edith Södergran. Wasn't she a Nordic poet? Isn't she one of the most beloved poets that Scandinavia has ever produced?

St. Petersburg childhood

Indeed she is, and today she is also considered one of the best. One hundred years ago this year, and twenty-five years before Finland became an independent country, Edith Södergran was born in St. Petersburg. Her parents were Finnish, and since they belonged to Finland's Swedish-speaking minority, Södergran's home language was Swedish. She attended an excellent school where the language of instruction was German and where she also studied French, Russian, and English.

Södergran's life in St. Petersburg was not unlike that of other young gifted women of her time and social class: she was a good student, she excelled in languages and literature, she had youthful crushes on some of her teachers, she hated the repressive tsarist regime. She spent her summer vacations in Raivola, some sixty miles north-west of St. Petersburg where the family had a house - a perfect place for reading, for day-dreaming. It was here she began to write poetry.

Shadows fall

The early Södergran poetry gives us little indication of the poet to come. These are verses, mostly in German, written by an adolescent, conventional in style and subject

matter.

Soon however, life dealt Södergran a series of blows: she lost her grandmother, and adopted sister, and finally her father to whom she was very close. Worse yet, her father died of tuberculosis and before Edith was 16 years old, she found out that she had contracted the same disease.

As the shadow of illness and death fell over Södergran's life, something remarkable happened to her art. Taking her vocation as a poet with increasing seriousness, she abandons German, abandons rhyme and meter, and starts

writing poetry in Swedish in a modernistic style never before seen in Scandinavia. But before she published her debut collection she took a trip to the continent which provided her with valuable spiritual nourishment and inspiration.

Sanatorium years

It was no ordinary tourist trip.

When Södergran found out that she had tuberculosis, she was first sent to a Finnish sanatorium - the same one where her father had died. She hated the place and would not collaborate in her

treatment.

Her doctor then referred her to a Swiss sanatorium in Davos. There, she not only profited from the care of a wise doctor but also from the international atmosphere of the sanatorium itself with patients from all over the world taking the cure and enjoying the well-equipped libraries, the theatre companies and symphony orchestras of Davos.

On the eve of the outbreak of World War I, Edith Södergran returned from Switzerland much improved, and ready to appear in print.

Edith Södergran (1892-1923) in a self-portrait taken in Davos, Switzerland, between 1912-14.

My Soul

*My soul can tell no tales and knows no truths,
my soul can only cry and laugh and wring its hands;
my soul cannot remember and defend,
my soul cannot consider or approve.
As a child I saw the sea: it was blue.
In my youth I met a flower: she was red.
Now a stranger sits by my side: he is colorless,
but I fear him no more than the virgin feared the dragon.
The knight came upon the virgin, red and white,
but I have dark rings under my eyes.*

Edith Södergran

From *Love & Solitude*, selected poems by Edith Södergran. Bilingual centennial edition. Translated by Stina Katchadourian. Fjord Press, 1992. Available from Raivaaaja.

Love affair and debut

Södergran's first collection, *Dikter* (Poems) was published in 1916. The poems are suffused with lyricism and a gentle sadness.

The poet addresses the "stranger", death, at her side as she is searching for ways to survive her illness. Another important theme comes from the searing love affair that Södergran had with a married man 16 years her senior. The doomed affair left Södergran deeply disappointed but produced some of her best-known love lyrics.

War, revolution, more poetry

The First World War brought turmoil to the Raivola region. Trains full of troops passed in one direction, refugees in another. Food became scarce. The Russian Revolution of 1917 cut off the financial support that Södergran and her mother had been receiving from St. Petersburg. The Finnish civil war that followed on its heels brought fighting right into Raivola itself. Södergran's precarious health deteriorated.

Her answer to all these difficulties was another collection of poetry, *Septemberlyran* (The September Lyre), published in 1918.

Most critics had met her first collection with lukewarm interest. But now her style had changed: Södergran writes prophetic poems full of cosmic visions and exalted strength. These poems shocked most critics, and some even questioned her sanity. Despite this, Södergran published two more collections: *Rosenaltaret* (The Rose Altar, 1919) and *Framtidens Skugga* (Future's Shadow, 1920).

Final years

There was enough illness, poverty, and defeat in Södergran's short life to expect the predominant tone of her poetry to be one of disillusionment.

But that is not the case. What Södergran has left us, instead, is a song to life's beauty and the triumph of the human spirit. In her last poems, written shortly before her death at the age of 31, she speaks of a humble and childlike acceptance of God and of a closeness to nature which is free of all artifice.

It is an intimate voice, but it has carried far: Södergran had been translated into all the major languages and continues to win new readers, even among those who do not usually read poetry.

Stina Katchadourian
Finnish Features

Finn-Am Society's projects include dance next month

WARREN, ME - The FINN-AM SOCIETY held their second public meeting on September 21 at the IOOF Hall in Warren. The meeting was opened with the Lord's Prayer in Finnish by Hella Keravuori of Union. A capacity attendance of over 100 members and friends were introduced to Maine Sea Goddess Sherrie Lee Leino, of Rockland, who was recognized with an honorary membership.

Reports of all five committees were given, and everyone present introduced themselves and the location they were from. Congratulations were received and read from Finnish-American organizations in Canterbury (CT) and West Paris as well as from the Finnish newspaper Raivaaja from Fitchburg (MA).

Numerous future projects were discussed, including "pot-luck" suppers featuring Finnish dishes, educational programs for youngsters, and supporting the Finnish Church on the St. George road. Membership in the society has now surpassed 160.

Fund raising at the meeting was supervised by Director Barbara Linscott, of Washington, with a raffle on coffee mugs and the sale of membership pins. Additional funds were realized from an impromptu auction by President Art Jura, who auctioned off two loaves of Finnish coffee bread for a record break-

WARREN, ME - The local Finn-Am Society honors the reigning 1993 Maine Sea Goddess Sherrie Lee Leino with a membership in their new society. Making the presentation was Diane Laing, of Warren, a director in the organization, and formerly Leino's second grade teacher. Shown above, left to right, are Diane Laing, Sherrie Lee Leino and her parents James and Sandra Leino of Rockland. Sherrie's paternal grandparents were Finnish, and she is very much interested in her heritage. She is presently studying dental hygiene at Westbrook College.

Photo by Juva

ing figure. This was reintroduction of a tradition from much earlier Finnish-American events.

The evening ended with coffee and "pulla," followed by a

video of a play by the West Paris society.

To satisfy numerous requests, a public Finnish-American dance has been scheduled for November 6.

This will be held at Watts Hall in Thomaston. An accomplished accordionist, Veikko Honkala of Ashby (MA) has been hired to provide four hours of the traditional Polka

and Schottische dance music that the Finnish emigrants were famous for. Popular American music will also be included.

Finn-Am Society

End of an architectural era

Reima Pietilä, one of Finland's most celebrated architects and a some time contemporary of architect Alvar Aalto, died at the end of August.

Pietilä was long a key figure in Finnish architecture and design circles, gaining world notoriety decades back with his Finnish pavilion designs for the World Exposition. In 1987 he was awarded the gold medal by the World Architect's Association (UIA).

However, Pietilä did not live to see his final work, that of the new presidential residence still under construction, fully realized.

Reima Pietilä was 70 years old.

FBR

Finnish government borrowing increases -

Everyone cough up FIM 13,000

Finland's Finance Ministry estimates that the state will have to borrow FIM 60 - 70 billion next year, which amounts to a per capita net debt of more than FIM 13,000 or more than USD 2,000.

Much of this princely sum will be used to prop up the failing public sector and service the fast-mushrooming national debt.

FBR

ASF Banner Project:

Winter visions - Olympic dreams

NEW YORK, NY - A select group of Scandinavian and American artists - eminent painters, sculptors and textile artists - have donated their time and efforts to create banners celebrating the spirit of the Olympic Games, based on the theme "Winter Visions - Olympic Dreams." The project was initiated by The American-Scandinavian Foundation as part of the American festivities in anticipation of the 1994 Winter Olympic Games in Lillehammer, Norway.

The banners, done in a variety of media (oil, acrylic, collage, fiber, photo silkscreen) reflect the international nature of the Olympics and the universality of art. All of the banners are on 4' x 3' canvas, and are suitable for framing and hanging.

There will be a preview of the banners tomorrow, October 7th, 5:30- 7:30 p.m., at 725 Park Avenue (Reservations required). A reception will follow and several of the artists are expected to attend.

Some of the banners will tour the U.S. with Gerhard Helberg, President & CEO of the Lillehammer Olympic Or-

ganizing Committee, from October 9-15, making stops in Seattle, Washington; Chicago, Illinois and Minot, North Dakota.

Bids on the banners will be accepted throughout their U.S. tour, and will conclude with a silent auction at a Gala Dinner hosted by The American-Scandinavian Foundation and The Norwegian American Chamber of Commerce on October 18 at The Plaza Hotel in New York. All proceeds will benefit The American-Scandinavian Foundation's art and culture programs.

The participating artists are: From Denmark: Poul Janus Ipsen, Kim Naver, Bjørn Wiinblad.

From Finland: Marianne Falk, Kimmo Kaivanto, Raimo Kanerva, Mari Rantanen.

From Iceland: Helgi Thorgil Fridjónsson, Sigurdur Örylgsson.

From Norway: Per Fronth, Åse Frøyshov, Kjell Erik Killi Olsen, Ulf Nilsen, Therese Nortvedt.

From Sweden: Eddie Figge, Olle Kåks, Philip von Schantz.

From the United States:

Jene Highstein, LeRoy Neiman, Fritz Scholder.

For more information, contact The American-Scan-

dinavian Foundation at 212-879-9779 or FAX 212-249-3444.

The American-Scandinavian

Stars to attend 35th anniversary

screening of 'The Vikings'

NEW YORK, NY - The American-Scandinavian Foundation will host a screening of the 1958 film, "The Vikings,"

at its 725 Park Avenue headquarters on Sunday afternoon, October 17th from 4 - 6 p.m. The Hollywood epic, which was shot almost entirely on Norway's Hardanger Fjord at a cost of \$4,500,000, stars Ernest Borgnine, Janet Leigh, Kirk Douglas and Tony Curtis. ASF actually premiered the film in New York in 1958 as a benefit for a scholarship fund benefiting Norwegian and American students.

Ernest Borgnine and Janet Leigh will be on hand at the screening to reminisce and introduce the film. A reception in honor of all the stars

will be held on the 8th floor immediately following the screening.

At the reception, ASF's Banner Project: "Winter Visions - Winter Dreams," celebrating the 1994 Winter Olympic Games in Lillehammer, Norway will be exhibited. Bids on the banners will be accepted at that time in anticipation of the Silent Auction that will be held at The Plaza Hotel on the evening of ASF's Gala, October 18.

Tickets to the screening include the reception. Reservations must be made in advance by contacting The American-Scandinavian Foundation, 212-879-9779.

The American-Scandinavian Foundation

Finnish translators sweep '93 competition -

Ritva Poom wins ASF translation competition

Richard Impola receives honorable mention

The American-Scandinavian Foundation is pleased to announce that Ritva Poom has been unanimously chosen the winner of its 14th annual Translation Prize competition. Her prizewinning translation was an English rendering from the Finnish of short stories titled, *Vieras maa* (A Foreign Land) by Raija Siekkinen (b. 1953).

The judges praised Ms. Poom as deft and sympathetic to Siekkinen's aims, stating: "[In Ritva Poom] Siekkinen has found a superbly compatible translator, aware of every

nuance in the original and altogether able to express nuances and shifts of tone in a completely natural and graceful English."

Three experts judged the 19 entries in the 1993 competition, evaluating them without knowledge of the translators' identities. The panel was comprised of Prof. George C. Schoolfield of Yale University (Chairman), Ms. Kjersti

Board, a translator, editor and former prizewinner (1982), and Ms. Elisabeth Dyssegard, an editor at Farrar, Straus & Giroux, Inc., the New York publishing house.

As the winner, Ms. Poom receives a \$2,000 honorarium and a commemorative bronze medallion. An excerpt of her prizewinning submission will be published in the Winter

1993 issue of *Scandinavian Review*. Ms. Poom is a professional translator and editor who resides in New York City.

The judges recommended for Honorable Mention the translation from a collection of short stories by the Finnish author Leena Krohn (b. 1947) titled, *Matemaattisia oloita tai jaettuja unia* (Mathematical Beings or Shared Dreams). They described Richard A.

Impola as the ideal translator of Krohn, "witty, learned, and rigorous in his accuracy . . . with a wonderful command of Finnish (and American idiom) . . . and a fine sense for the manifold ironies of her stories. A retired professor of English and Comparative Literature residing in New Paltz, N.Y., Impola will receive the Inger Sjöberg Prize of \$500 and a bronze medallion.

The ASF Translation Prize is the only one of its kind offered for English translation

turn to POOM page 7

A Finnish-Saami Feminist Affirmation CURSE BREAKERS

The Island of Women Rising

We walk in the shadows of your footsteps
The footsteps of the women's line
Listen to us well
Oh mothers of mothers of mothers' mothers
We have come to break the curse of 6 millenia
The curse of the women's line
The curse of womenkind
The curse of suffering and misery
Of grandmothers' footsteps dragging through the mud
Of starvation's stomach
Of ill-fated relationships
Of summers with no joy
Of winters with no warmth

Listen to us well
Oh mothers of mothers of mothers' mothers
We have come to break the curse of Inanna and Erishkegal
The curse of women condemned by the myths of men
We are Kyllikkis who can't be captured and discarded
We are Ainos who refuse to be pawns for men's banterings
We won't be Louhi's daughters torn apart by ravenous beasts
Nor chanted into seagulls
Nor Aino's mother rejoicing for what a daughter wants not
We won't join the women sorrowing the departure of hapless
lover-warriors

Nor sisters seduced by brothers while lost in berrying
We won't be Louhis lulled to sleep by usurpers' sweet songs

We have come to break the curse of the forbidden fruit
The curse of the women's line
The curse of womenkind
The curse of suffering and misery
Of grandmothers' footsteps dragging through the mud
The mud of men's delusions
The mud of men's own making
We have come to denounce the delusion of the eunuch virgin
The delusion of Marjatta impregnated by a berry
Which turns into a false king
Who bans the songs of the people
Who turns them away from their souls
Away from their woodland gods and guardian spirits

We walk in the shadows of your footsteps
The footsteps of the women's line
Listen to us well
Oh mothers of mothers of mothers' mothers
We have come to break the curse of the inquisitors
We are dirge singers who sing the death of the patriarchal
horse invaders and shed no tears
We are Larin Paraskovias who sing and live of joy
We are mother healers of broken sons
We are protectors of wisdom and the Sampo
We are Louhis who share with those of good faith
We are Louhis with new suns and new moons
We are the Island of women rising
We have come to break the curse of the women's line.

Paula Erkkila

© Paula Erkkila

"This poem was inspired by my longstanding disillusion with many of the women portrayed in the Kalevala," writes Paula Erkkila. "This affirmation is also a part of my search for the true Louhi, who represents the last vestige and who is the upholder of the values of the pre-patriarchal, neolithic egalitarian societies, in which women played a major role in governance.

"These societies, these submerged islands of upright women, were slowly drowned by the 6,000 year onslaught of the aggressive patriarchal horse invaders, who are still spreading their cancerous growths on the human societies of today.

"The time seems long overdue for us women to reassert ourselves, so that more harmony and cooperation can eventually prevail."

Dalapolisens Spelman entertains at clubs in Mass., Conn.

Nils J. Granfors
WORCESTER, MA

On Wednesday, September 22, twenty-two people from Sweden arrived in the U.S.A. Among them was a group of nine musicians called *Dalapolisens Spelman* and a male vocalist who came to entertain at various Scandinavian clubs around this area. The others were family members of the group.

Nils Lundin, the very well-known accordionist from Norwell, Mass., not only took care of their itinerary, but also arranged to have several of his friends open their homes to house the group while they were here. Most of these people were strangers to each other upon their arrival but became fast friends by the time they had to return home.

Their first engagement was held at S.A.C. in Shrewsbury, Mass., on Friday, the 24th. Upon their arrival at 5:30 p.m., they were served coffee and *dopp* (coffee bread). They then rehearsed to familiarize themselves to the sound system.

At 8:00 p.m. the program started, to a full hall, with a concert. At intermission time everyone was invited to the downstairs lounge where a fantastic buffet table was awaiting them.

The food, which was donated by the ladies on the committee at S.A.C. and friends, was more than plentiful and all helped themselves. After this, everyone returned to the upstairs dome room where the group played for dancing until midnight.

The evening ended too soon

for the large crowd still on the dance floor. They gave the group a thunderous ovation to let them know they had enjoyed their music thoroughly.

The group's next appearance with at Sovittaja Park in Rutland, Mass., on Sunday, the 26th, from 3:00-7:00 p.m.

They played at the Viking Club in Braintree, Mass. on Wednesday, the 29th, and then on Saturday, October

2nd, they played at Svea Lake in Connecticut.

Their last couple of days were spent in New York for some sightseeing then on October 5th they were on their way back home to Sweden.

Everywhere they played they were well received and we hope it won't be too long before they can return to entertain us once again.

The Swedish musicians at S. A. C.'s buffet table.

Dalapolisens Spelman at S. A. C. Nils J. Granfors, club president, at podium on stage.

Finland's archbishop accused of heresy

Finland's Archbishop John Vikström has been obliged to remember and explain just what he thinks about homosexuals.

This past spring, Vikström was interviewed on the radio. In the course of the interview he was asked how would he react if homosexual couples were able to register their "marriage."

Vikström was opposed to the idea of registering, but did not go so far as to condemn homosexuals as human beings. Homosexuals, he said, should follow their conscience and act accordingly.

Subsequently, a coalition of conservative Christians in the Finnish Lutheran Church launched a campaign against Vikström. A group calling themselves Paul's synod - a puritan group that attracted considerable attention some years back in opposing female priests - circulated a petition against Vikström, and a private member of Paul's synod even took the case to the Chapter, accusing Vikström of heresy.

The Chapter handed down its decision just a few weeks ago and found nothing heretical in Vikström's opinions. Now the case is going to civil court in a quest to determine if Vikström instigated people to practice homosexuality.

The last time a bishop accused of heresy was brought before the Chapter in Finland was in the 17th century.

FBR

POOM

continued from page 6

of Nordic literature. It is awarded by The American-Scandinavian Foundation annually for the finest translation of prose or poetry by a Danish, Finnish, Icelandic, Norwegian, or Swedish author born after 1800.

The American-Scandinavian Foundation is a non-profit institution founded in 1910 to promote international understanding by means of educational and cultural exchange between the United States and the five Nordic countries.

The American-Scandinavian Foundation

Elm Street Steam Rooms
"A TRADITIONAL FINNISH STEAM SAUNA"
348 Elm St., Fitchburg, MA
(508) 345-7305

Hours:
Wed. 4-10 Fri 3-10
Th. 4-10 Sat. 12-10
Sun. 8-9
RUSS DAVIS, PROP.

West Boylston Travel
Route 12
West Boylston, MA

Low airfares
to Finland
and Florida!

Nancy Sivula Jakobowicz
MA 1-800-300-6727
508-835-6727

Fitchburg, MA Littleton, MA

Directors of the Finnish-American Club of Saima have announced that there will be a limit of 150 reservations for the annual turkey dinner set for Sunday, November 14, 1993 at Saima Park.

The deadline for reservations is Nov. 5.

Pembroke, MA

Still time to enjoy a sauna on the shores of Furnace Pond before the season ends at Uljas Koitto Temperance Society's summer camp, 83 Suomi Rd., off Center St. (Route 36).

Sauna and refreshments are available at the U. K. camp on Saturdays, 3:00-9:30 p.m., through October.

On Saturday, October 16, their will be a supper at the camp at 5:00 p.m.

The Maynard Ladies of Kaleva Annual Fall Fair is Saturday, October 16th from 9:30 a.m. to 2:00 p.m. at Fort Pond, Kaleva Road, Littleton, MA.

A color television, Finnish litala glassware and dinner for two at the Longfellow's Wayside Inn, Sudbury, will be raffled off.

Refreshments by the Knights, baked goods, wooden and fabric crafts, attic treasures, instant photographs of poses inside Laplander cut-outs, children's activities and much more will be offered.

Breakfast will be served pondside the following morning, October 17th from 7:30 to 11:30 a.m. For more information, please call (508) 264-9044.

Susan Alatalo
Ladies of Kaleva

Project Harmony presents Druzhba Dance Ensemble

Thirty dancers from the Palace of Children and Youth Creativity in Petrozavodsk, Russia. The Druzhba Ensemble Performs folk dances, classical ballet and modern jazz dances from Russia, Finland and Karelia.

Sunday, October 10, 1993

6:00 p.m.

Weston Auditorium, Fitchburg State College

Tickets \$5.00 (at the door) Children free

\$ 16,552.50

+ 500 FIM

+ \$ 5.00 CAN

has been donated as of press time to the RAIVAAJA Computer Fund (see the *Tietokone-eraha* on page 2).

The Board of Directors of Raivaaja Publishing Company wishes to thank sincerely all who have donated so generously thus far.

But you must keep the momentum going! Updating and modernizing Raivaaja's production equipment requires a capital investment approaching \$20,000. So please, keep your donations - however large or small - coming.

As RAIVAAJA's first editor

Taavi Tainio wrote over 87 years ago: "...the backwoods pioneer, the clearer of fields does not count his troubles. The work must be done. It will be done."

Remember, this newspaper is owned by the Finnish American community. It is your paper!

So, let us not count our troubles; let us continue our work. Send in a contribution today! *Kiltos!*

RAIVAAJA, P. O. Box 600,
Fitchburg, MA 01420-0600
USA.

Syysillan tanssit

Saturday, October 16, 1993

8:30 p.m.

Finnish Hall

Rt. 169, Canterbury, Connecticut

Music by

Bert Stromholm

Aatos Autio, soloist

Tickets \$5.00

Sponsored by Finnish American Heritage Society

Kalenteri

CALIFORNIA

- Oct. 12 - United Finnish Kaleva Brothers & Sisters No. 21 membership meeting, 7:30 pm, cafeteria, Brotherhood Hall, 1970 Chestnut St, Berkeley. Program: Slides of Central America by Helmut Will. Pot Luck Dinner at 6:00 pm; reservations with M. Saarni 510-526-5990.
- Oct. 23 - Fund Raiser for the Finnish Ensemble of San Diego State University, 5-10 pm, Rancho Bernardo Westwood Club, West Bernardo Dr, San Diego. Happy hour, 5-6 pm; spaghetti dinner, 6-7 pm; concert by SDSU Ensemble 7-8 pm; dancing until 10 pm. Sponsored by House of Finland.

CONNECTICUT

- Oct. 7 - Finnish American Heritage Society monthly meeting, 7:30 pm, Finnish Hall, Rte 169, Canterbury.
- Oct. 16 - Autumn Dance, Finnish Hall, Canterbury. Music by Bert Stromholm with Aatos Autio, soloist. Sponsored by FAHS.
- Oct. 21-23 - Edith Södergran/Hagar Olsson Symposium, Room 208, Whitney Humanities Center, Yale University, 53 Wall St, New Haven. For more info, call Prof. George C. Schoolfield 203-432-0788 or 203-281-0017.
- Oct. 23 - Children's Day Program, 3:30-5:30 pm, Finnish Hall, Canterbury. Bring your children & grandchildren. Free. Leader Susan Hinz Cloutier. For more info: June Leiss, 203-546-9087.

FLORIDA

- Oct. 9 - Dance, 8 pm, Kenttähaali, 908 Lehto Lane, Lake Worth. Music by Ilmari Salo. Sponsored by FWEC.
- Dance, 8 pm, Suomi-Talo, 301 Central Blvd, Lantana. Sponsored by Asevellet.
- Oct. 10 - *Kahviaiset*, 2 pm, Suomi-Talo, Lantana.
- Finnish Workers Educational Club members meeting, 4 pm, Kenttähaali, Lake Worth.
- Oct. 12 - American Finnish Tourist Club monthly meeting, 7 pm, Suomi-Talo, Lantana.
- Oct. 16 - Dance, 8 pm, Suomi-Talo, Lantana. Sponsored by Runeberg Lodge.
- Oct. 17 - *Kahviaiset*, 2 pm, Suomi-Talo, Lantana.
- Oct. 23 - Dance, 8 pm, Suomi-Talo, Lantana. Sponsored by *Laulumiehet*.
- Oct. 24 - *Kahviaiset*, 2 pm, Suomi-Talo, Lantana.

MAINE

- Oct. 9 - Ham supper, 5 pm, Heritage Center, West Paris. Sponsored by FAHSOM. Public welcome.
- Oct. 17 - Finnish American Heritage Society of Maine monthly meeting, 2 pm, Heritage Center, W. Paris. Program undecided.
- Oct. 19 - Program relating to Finland and its culture, 7 pm, Universalist Church, 169 Pleasant St, Auburn. Presented by members of FAHSOM.

MASSACHUSETTS

- Oct. 10 - Finnish American Fine Art Exhibit, 11:00 am-5:00 pm, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Sponsored by Finnish American Central Committee.

MASSACHUSETTS

- Druzhba Dance Ensemble (of Petrozavodsk, Karelia, Russia) performance, 6:00 pm, Weston Auditorium, Fitchburg State College, North St, Fitchburg. Sponsored by Project Harmony. Advance tickets available at Raivaaja. Reception to follow at Saima Park.
- Oct. 12 - Finnish Golden Age Club meeting, 2:00 pm, Elm Street Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg.
- Oct. 13 - Finnish-American Club of Saima monthly meeting, 7:30 pm, Saima Park, Fitchburg. Program: "History of Celluloid & Plastics - Show & Tell!" by Keith Lauer from The National Plastics Center & Museum, Leominster.
- Oct. 16 - Annual Fall Fair, 9:30 am-2:00 pm, Fort Pond, Kaleva Rd, Littleton. Refreshments by the Knights, baked goods, crafts, attic treasures, raffle, children's activities. Sponsored by Maynard Ladies of Kaleva.
- Supper, 5:00 pm, Uljas Koitto Temperance Society Camp, 83 Suomi Rd (off Rte. 36), Pembroke. Sauna hot 3:00-9:30 pm.
- Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Fitchburg. Music by D. Wells Duo.
- Oct. 18 - Rye Bread baking class, 6:00 pm, Saima Park, Fitchburg. To register, call Pirkko Lassila 508-386-7060. Sponsored by *Revontulet*.
- Oct. 19 - Finnish Golden Age Club meeting, 2:00 pm, Elm Street Congregational Church, Fitchburg.
- Oct. 20 - Finnish-American Society of Cape Cod monthly meeting, 7:00 pm, Burger King Community Room, Rte 132, West Barnstable. Program (7:45 pm): Tea taster William Congalton on the history and use of various teas.

MICHIGAN

- Oct. 2 - Fall Rummage, pasty & bake sale, 9 am-2 pm, Finnish Center, 35200 W Eight Mile Rd, Farmington Hills.
- Oct. 15 - Finnish Center Association Housing Corp. annual dinner, 7 pm, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd, Farmington Hills. Salmon & all the trimmings; entertainment by Finnish-American Singers directed by Lisa Potti. Reservations: 313-937-9538.
- Oct. 17 - FCA Scholarship Reception, 3 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

NEW YORK

- Oct. 8 - Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter monthly meeting, 8:00 pm, Central Presbyterian Church, 595 Park Ave/64th Street, New York. Program: TANGO - Anu Arponen.

OREGON

- Oct. 14 - Finnish-American Historical Society of the West membership meeting, 7:30-10:00 pm, Portland Pentecostal Church, 6225 N. E. Stanton, Portland.

TEXAS

- Oct. 14 - Finnish-American Society of Dallas/Ft. Worth meeting, 7:30 pm, King of Glory Lutheran Church, 6411 LBJ Freeway, Dallas. Program: Mary Oberg-Hanf on Lapps and Sami art.

Events subject to change without notice

Floridan kuulumisia

Suomi-Talon tapahtumia

HILKKA LAMPE
LANTANA, FL

Suomi Talon sesonki alkoi reippaasti juhlamalla Labor Day juhlaa syyskuun 5 p:nä. Juhla alkoi klo 7:00 ja yleisöä oli saapunut runsaasti otettaessa huomioon se, että oli vielä paljon lumilintuja tule-matta.

Ohjelman juontajana toimi varapuheenjohtaja Osmo Kanerva, joka oli joustava juontaja. Pastori Törmälä alkoi juhlan alkurukouksella ja antoi siunauksensa tulevalle sesongille.

Suomi-talo
301 Central Blvd.
Lantana, FL 33462

Lokakuun toimintaa

Lauantaina 9. p:nä klo 8:00 illalla Aseveljen tanssit.

Sunnuntaina 10. p:nä klo 2:00 iltapäivällä kahviaiset.

Tiistaina 12. p:nä klo 7:00 illalla kuukausikokous.

Lauantaina 16. p:nä klo 8:00 illalla Runeberg Lodgen tanssit.

Sunnuntaina 17. p:nä klo 2:00 illalla kahviaiset.

Lauantaina 23. p:nä klo 8:00 illalla Laulumiesten tanssit.

Sunnuntaina 24. p:nä klo 2:00 iltapäivällä kahviaiset.

Lauantaina 30. p:nä klo 8:00 illalla Halloween-tanssit. Järjestäjä Suomi-talo.

Sunnuntaina 31. p:nä klo 2:00 iltapäivällä kahviaiset.

Kaikki tuttavineen tervetulleita tilaisuuksiin!

Kenttähaali

Finnish Workers Educational Club
908 Lehto Lane
Lake Worth, FL 33461

Lokakuun toimintaa

Lauantaina 9. p:nä klo 8:00 ill. tanssit Ilmari Salon musiikin tahdissa.

Sunnuntaina 10. p:nä klo 4:00 ip. jäsenkokous.

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmilta tai konsertti ja tanssia lopuksi. Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä. Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä ja riisipuuroa hedelmäkeiton kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

Osmo Kanerva lausui tervehdyssanat, joiden jälkeen saimme kuulla Leo Jaakkolan viulusoolon. Leo soitti kaksi korkeatasoista musiikkikappaleita, "Montis Csards" sekä "Minuet". Leoa säesti Kalle Hedlund.

Saimme pitkästä aikaa kuulla Elina Kurosen kaunista laulua. Elina esitti kolme laulua "Moskovan valot", "Edelweis" ja "Viimeinen kevät". Ne olivat ihania lauluja. Elinaa säesti myös Kalle Hedlund.

Sitten olikin juhlapuheen vuoro. Puheen piti Suomi Talon puheenjohtaja Kalle Nikula. Puhe kosketti nykytilannetta Suomessa ja Ameriikassa. Se oli mielenkiintoista kuultavaa nykymaailman tilanteista ja siitä kuinka huonosti maailman asiat ovat.

Puheen jälkeen saimme kuulla runon, jonka esitti Liisa Keskitalo. Runo oli V.A. Koskenniemen kirjoittama "Laulu tytölle". Tämä runo oli oikein sopiva tähän tilaisuuteen.

Ohjelman päätteeksi Kalle Hedlund soitti kaksi kappaletta "September Song" ja "Autum Leaves", molemmat komeita kappaleita ja ne pääsevät oikeuksiinsa hyvän soit-tajan soittaessa.

Juhlan päätteeksi oli tanssit, Frank Lampe soitti levy-musiikkia.

Emännillä oli keittiössä tarjolla hyvää riisipuuroa seka-hedelmäsopan kanssa. Kiitos Aino Lukkarille ja Liisa Keskitalolle hyvästä tarjoilusta.

Seuraavana päivänä joka oli Labor Day, liehuivat komeasti Suomen ja Amerikan liput Suomi-Talon lipputangoissa.

Näytti sille, että yleisö oli oikein tyytyväinen Labor Day juhlaan.

14 p:nä syyskuuta oli Suomi Talon kuukausikokous. Jäseniä oli saapunut runsaasti kokoukseen. Näyttää sille, että jäsenet ovat kiinnostuneita Suomi Talon hommista ja ottavat mielellään tehtäviä vastaan.

Joka sunnuntai syyskuun aikana olemme pitäneet iltapäiväkahviaisia hyvällä menestyksellä. Kahviaiset alkavat klo 2:00 iltapäivällä, että iltapäiväänsä voivat tulla viettämään sellaisetkin, jotka eivät enää illalla tykkää ajaa autoa.

Luultavasti jatkamme sunnuntaikahviaisia vielä lokakuun ajankin, koska jäsenet siitä pitävät. Sunnuntaikahviaiset alkavat klo 2:00 iltapäivällä, ja kirjasto on avoinna sunnuntaisin 2-4.

Meille on lahjoitettu paljon uutta hyvää kirjallisuutta. Varmasti löytyy jokaiselle mieluista luettavaa.

Näin hyvin on Suomi talolla aloitettu sesonki, sillä yhteistyö on voimaa. Hyvää jatkoa kaikille.

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-0199

Syysk. 30, 1993 Kotimme siniristilippu on ollut nyt usein puolitan-gossa. Viimeisin surusanoma tuli 29 pv. syyskuuta, kun Lepokodin monivuotinen asukas Nancy Linden nukkui ikä-uneen 28 pv. 87 vuoden ikäisenä. Toinen surusanoma tuli omasta sairaskodista, Ellen Wuorinen kuoli 26 pv. 89 vuoden ikäisenä. Otamme osaa omaisten ja ystävien suuruun.

Keski- ja loppuviikolla pidettiin neljän asukkaamme muistojuhlaa: Amanda Vitikainen, Hilda Saikkonen, Ellen Wuorinen ja Carl Walter Carlson. Tässä muistotilai-

suudessa puhui pastori Matti Salomaa ja Martta Ekola lausui oman runonsa ystävien muistolle.

Torstaina saimme kahvikon-sertissa kuulla laulajatar Marjatta Aaltosen ihanaa ääntä, ja Leo Jaakkola ja Charles Hedlund esittivät yhdessä kauniita viulu- ja pianosooloja. Sydämellinen kiitoksemme teille.

Perjantaina vietettiin October-festival -ohjelmaa. Siitä lisää myöhemmin.

Huom! Lepokodin ystävillä on syksyn suurmyyjäiset lau-taina 16. p:nä Annan Majassa. Veripankkiauto on paikalla. Tervetuloa iloiseen kaupankäyntiin Majallamme. Kiitos kaikille avustajillem-me antamastanne avusta ku-luneella viikolla.

Lepokotterveisin
Elina Kuronen

Marmorisia ja graniittisia
hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

Runomaratton keräsi 3,000 iloista runoa

Suomessa järjestettyyn kuudenteen valtakunnalliseen Runomaratton runokilpailuun osallistui 548 kirjoittajaa 12 eri maasta. Kaukaisimmat ovat Australiasta, Kanadasta, Costa Ricasta. Eestistä ja Pohjoismaista tuli myös runoja, Ruotsista 38 kirjoittajalta. Kaikki runot on kirjoitettu suomen kielellä.

Runoja tuli noin 3,000, puolta vähemmän kuin edelliseen runokilpailuun. Järjestäjät sanovat sen johtuneen aihevalinnasta. Suomalainen kirjoittaa mieluiten surumieleisesti, mutta nyt etsittiin tarkoituksella ilon aiheita kilpailuteemalla "Ilossa on elämän siivet".

Kilpailulautakuntaan kuuluivat fl. tri Panu Rajala, tiedotuspäällikkö Esa Juurola, lehtori Tuija Kakko, lausuja Liisa Salo, toimittaja Ulla Kivessä ja lausuja Maija Pitkämäki.

Kilpailulautakunnan jäsen Tuija Kakko kertoo runojen lukemisen olevan riemukasta. Runoissa on herkyttä, joka on tehnyt tekijänsäkin onnelliseksi. Rakkautta, onnen ja ilon lisäksi runoissa on sadunomaisuutta, luonnonkuvaus- ja arjen tuomaa iloa, lapsuudenmuistoja, letkeyttä ja ironiaa. Joukossa on myös murrerunoja.

Työmarkkinatuki työpöydällä

Tuoreen arvion mukaan satuhatta työtöntä saa Suomessa ensi vuoden lopulla uutta työmarkkinatukea. Sitä valmistellaan parhaillaan kahden ministeriön yhteistyönä. Tuki olisi määräaikainen ja samansuuruinen kuin nykyinen työttömän minimikorvaus eli 116 markkaa päivässä.

Lakiesitykset valmistuvat pian ja uudistukset aiotaan saada voimaan ensi vuoden alussa.

Työmarkkinatukea aiotaan maksaa vain 300:ltä työttömyyspäivältä. Samalla työttömyyskorvauksen peruspäivärahan maksupäivät aiotaan rajoittaa 500:aan.

Uudistusten jälkeen suomalainen voisi saada työttömyyskorvausta korkeintaan 800 päivää peräkkäin. Korvaukset loppuisivat ensimmäisiltä pitkäaikaistyöttömiltä kokonaan maaliskuussa 1995.

Työmarkkinatuella halutaan patistaa sekä työelämään ensi kertaa tulevat nuoret että pitkäaikaistyöttömät työharjoitteluun, joka olisi työntantajelle ilmaista.

Aiheessa on Kakon mielestä pysytty hyvin, runot ovat mieltä ja hiottuja. Muotoiset runot ovat tulleet takaisin. Kirjoittajapölvä on nuorentunut ja tuonut runoihin uutta raikasta otetta. Miehiä on aiempaa enemmän mukana.

Runoista koottava antologia sekä CD-levy ilmestyvät samanaikaisesti lokakuussa. Silloin julkistetaan myös runokilpailun palkitut. Palkintojen yhteissumma on 20,000 markkaa.

Levyille runotekstit säveltää ja esittää Toni Edelman. Uusia runoja on kuusi, loput yhteensä 14 laulusta on aikaisempia Runomarattonrunoja. Levyllä esiintyvät Toni Edelmanin lisäksi Veera ja Ilari Luostarinen sekä kuorossa Eija Ahvo, Susanna Haavisto ja Samuli Edelman.

Aikaisempaan tapaan runoista kootaan runoesitys ensi kesän Runomaratton-tapahtumaan, joka pidetään Lahden Makkulassa.

Runomaratton-kilpailu järjestetään joka toinen vuosi. Kilpailurunoista Lahden Runomaratton ry:lle on kertynyt mahtava 30,000 ennen julkaisemattoman runon kokoelma.

Kikka Miilus
Suomi-Seura

Rehn ei tue

pohjoismaista

puolustus-

yhteistyötä

Suomen puolustusministeri Elisabeth Rehn (ruots) käsiteli Tukholmassa äskettäin pohjoismaista puolustusyhteistyötä. Hän totesi, että ajatus pohjoismaisesta puolustusliitosta ei ole uusi. Tällä vuosisadalla on tehty kolme yritystä aikaansaada skandinaavinen puolustusliitto. Ne ovat kuitenkin epäonnistuneet.

Rehnin mukaan viime vuosina turvallisuuspoliittinen yhteistyö Pohjoismaiden välillä on merkittävä tavalla tiivistynyt. Tämä ei kuitenkaan merkitse, että oltaisiin valmistelemaan jotakin liittosopimuksen kaltaista yhteistyötä puolustuksen alueella.

Liittoutuma ei vaikuta todennäköiseltä, koska sillä ei näytä olevan todellista tarvetta. Sotiaallinen yhteistyö Pohjoismaiden välillä olisi niinkään riittämätön vastavoima Venäjälle, mikäli Venäjä muuttuisi aggressiiviseksi ja ottaisi laajenemaan pyrkivän roolin. Rehn tähdensi, että siinä tapauksessa meillä tulisi olla vahvat siteet suurvaltoihin Pohjolan ulkopuolella.

Kuolleita

Vaino Ossian Lindfors

TAMPERE, SUOMI - Fin-
nairin ilmailuopiston entinen
toimistopäällikkö Väinö Ossian
Lindfors kuoli syysk. 6,
1993 kotonaan sydänkohta-
ukseen.

Helsingissä marrask. 20,
1925 syntynyt Lindfors vietti
lapsuutensa Malmin lento-
kentän kupeessa ja mieli tai-
vaalle jo pikkupoikana. Hän
suorittikin vuonna 1943 Jä-
mijärvellä purjelennon B-
lupakirjan.

Purjelento-onnettomuudes-
sa saatujen vammojen ja
Helsinkiin kohdistuneita
suurilmahyökkäyksiä torjut-
taessa saamiensa paleltumis-

Ossi Lindfors

vammojen takia Lindfors jou-
tui jatkosodan jälkeen luopu-
maan lentäjähaaveistaan.
Hän suoritti sähkötekniikan
tutkinnon ja hakeutui 1949
silloisen Aero Oy:n hankinta-
osastolle tekniikan ostajaksi.
Vuonna 1964 hänet kutsuttiin
Aeron ilmailuopiston ensim-
mäiseksi työnopettajaksi.

Opetusuransa aikana Lind-
fors työskenteli Finnairin il-
mailuopiston ammattitaitoi-
den opettajana ja opiston
toimistopäällikkönä ennen
kuin jäi työkyvyttömyyseläk-
keelle 1987.

Ossi Lindfors tunnettiin
tuottelanaan ilmailutoimitta-
jana, joka vapaa-ajanaan
kirjoitti, kánäsi ja kuvitti
useita ilmailuaiheisia kirjoja.
Hän valmisteli ennen kuole-
maansa laajaa kokonaisesi-
tystä ilmailun historiasta lka-
roksesta ylläänikoneisiin.

Edesmennyt kuului myös
RAIVAAJAN avustajiin.

Suomessa olevien sukulaisten
lisäksi kaipaamaan jäi
kolme serkkua Yhdysvallois-
sa, Roy Helander ja Vivian
Kallio Maynardissa (MA) ja
Edwin Helander Kalifornias-
sa.

Smith Funeral Home Inc.
Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn. Central Village, Conn.
Tel. 774-3284 Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS
5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

MOORCROFT - HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

Walter Eriksson

BROOKLYN, NY - Suosittu
amerikansuomalainen muu-
sikko Walter Eriksson kuoli
syysk. 20, 1993.

Hän oli syntynyt toukok. 30,
1926 Brooklyn, NY:ssa Anna
(Haals) ja Algot Erikssonin
poikana. Hänen vanhempan-
sa olivat syntyneet Suomessa,
äiti Vaasassa, isä Ahvenan-
maalla.

Eriksson kasvoi Brooklynin
Finntownissa musikaalisessa
kodissa ja aloitti haitarinoi-
to-opintonsa varhain tunnust-
usta saaneen Eric Olzenin
johdolla. Ammattimusiikko
hänestä tuli 14-vuotiaana, ja
vuotta myöhemmin hän il-
mestyi hänen ensimmäinen
levynsä.

Eriksson rakasti musiikkia,
erityisesti skandinaavistyylis-
tä, ja sävelsi, sovitti ja levytti
sekä Yhdysvalloissa että
Ruotsissa. Hänen levytys-
kumppaneinaan ovat olleet
mm. Ruotsin Andrew Walter
ja Hasse Tellemar sekä Suo-
men Veikko Ahvenainen ja
Lasse Pihlajamaa. Hän teki
myös esiintymismatkoja sekä
Suomeen että Ruotsiin.

Hän oli tuttu esiintyjä ja
viihdyttäjä skandinaavisissa
tilaisuuksissa kautta Uuden
Englannin. Ja vaikka hän oli
useiden vuosien ajan anta-
nut haitarin soittotunteja,
vasta 1987 hän perusti oman
orkesterin, Scandinavian

Accordion Club.

Kaipaamaan jäi puoliso
Emmy (Nordin) Eriksson; ty-
tär Jeanne Widman; poika
Walter Eriksson Jr; neljä las-
tenlasta.

Velipuoli Harold Holmberg ja
sisko Gloria Gustafsson olivat
kuolleet aikaisemmin.
Hautaaminen Oak Hill hau-
tausmaahan Stony Brook,
Long Islandilla

Helen Marie Laurila

BREWSTER, MA - Helen
Marie Laurila, 76, kuoli
syysk. 277, 1993 kotonaan
sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt marrask. 1,
1916 Fitchburgissa John ja
Jennie (Nikula) Laurilan tyt-
tärenä. Päästyään Fitchburg
High Schoolista hän jatkoi
opinstojaan New York Uni-
versityssä suorittaen sekä
B.A. että M.A. tutkinnot sekä
M.A. tutkinnon liikealan hal-
linnossa.

Edesmennyt työskenteli
useita vuosia yksityissihteeri-
nä Pan American Airlinesilla
ennen kuin jäi eläkkeelle
kymmenisen vuotta sitten.

Kaipaamaan jäi serkut Nor-
man Anderson, Plano, TX, ja
Thelma Cousins, Leominster.

Laurila lahjoitti ruumiinsa
Harvardin yliopiston lääke-
tieteelliselle laitokselle.

Toivo Koylion

BECKET, MA - Toivo L.
"Bill" Koylion, 83, kuoli syysk.
22, 1993 Berkshire Medical
Center'ssä Pittsfieldissä.

Hän oli syntynyt ja käynyt
koulunsa Riley, ME:ssä ja oli
asunut Amesburyssä, Quin-
cyssä ja Weymouthissa ennen
kuin muutti Beckettiin 1977.

Edesmennyt oli työskennel-
lyt Chrysler Corp:n palveluk-
sessa Quincyssä ennen eläke-
keelle jäämistä. Aikaisemmin
hän oli työskennellyt autokori-
en muotilijana Hudson Auto
Co.:ssa Amesburyssä.

Quincyssä asuessaan Koyli-
on oli osallistunut aktiivises-
ti suomalaistoimintaan, eri-
tyisesti paikalliseen näytel-
mätöimintaan.

Kaipaamaan jäi puoliso
Ruth M. (Spafford); kolme
poikapuolta, Robert J. Huht-
tanen, Windsor, CT, Peter H.
Huhtanen, Coppel, TX, ja
Kurt L. Huhtanen; tytärpuoli
Ruth M. Huhtanen, Becket;
siskot, Toini Johnson, Brews-
ter ja Tynne R. Sargent, Ken-
sington, NH; 19 lastenlasta;
ja yksi lapsenlapsen lapsi.

Hautaaminen tapahtui Blue
Hills hautausmaahan Brain-
treessä.

Rakas serkkumme

Ellen Wuorinen

os. Pulkka

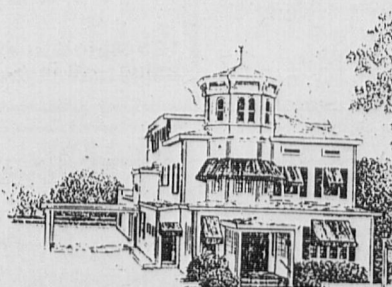
s. Vieremässä Suomessa toukok. 24, 1905
k. Lake Worthissä Floridassa syysk. 26, 1993

Lähinnä suremaan jäivätserkut:
Elsie (Heikkilä) Rafter perheineen
Hermosa Beach, CA
Woitto Wallenius perheineen
Baltimore, MD
Taisto Pulkka perheineen
Gloucester, MA

Puoliso Nicholas Wuorinen kuoli
paikkakunnalla vuonna 1972
Tytär Lillian kuoli
paikkakunnalla vuonna 1933

Kaipaamaan jäi myös sukulaisia
Kemissä, Oulussa ja Rovaniemellä

Siunaustilaisuus pidettiin
syyskuun 29. p:nä
Finnish American Rest Homessa
Lake Worthissä Floridassa

Bosc Funeral Home

85 Blossom Street, Fitchburg, MA

342-3635 Street level access 342-3645

John A. Bosc Sr. John A. Bosc Jr.
Donald G. Dufault Ina A. Davidson
Directors

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen Iän Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2:00 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St. Kaikki tervetulleita!

Fitchburgin Kalevaisten suomenkielen kurssit syysk. 13. - marrask. 13. välisenä aikana. Kurssit maanantai-iltoina klo 7-9 Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St.

Toinen vuotuinen amerikkalaisten taidenäyttely sunnuntaina, lokak. 10. p:nä klo 11:00 aam.-5:00 ip. Saiman Puistossa. Järjestäjä Keskuskomitea.

Petroskollainen tanssiryhmä Druzhba Dance Ensemble esiintyy sunnuntaina, lokak. 10. p:nä klo 6:00 ill. Fitchburg State Collegen Weston auditoriumissa. Tämän 11-17 -vuotiaista (30) nuorista koostuvan ryhmän palkallisenä sponsorina toimii kansantanssiryhmä Revontulet. Liput \$5.00. (Lapset ilmaiseksi.) Niitä saa Raivaajan toimituksesta, 147 Elm Street ja postitse (postimerkillä varustettu palautuskirje) mukana seuraavista osoitteista: Lloyd Hannula, P.O. Box 500, Westminster, MA 01473 tai Joan Dow, 529 Main St., West Townsend, MA 01474.

Raivaajan toimituksesta saa ostaa lippuja suomalaisen kansanmusiikkiryhmän Värttinän marraskuun 20. päivään konserttiin, minkä pitopaikkana on Harvardin yliopiston Paine Hall salissa Cambridgessä.

Konserttiliput maksavat \$15.00 hengeltä. Raivaajalla on rajoitettu määrä (50) lippuja, ja vain marraskuun 1. päivään asti. Liput kannattaa hankkia pikapuoliin, sillä Värttinän suosion johdosta ennakkomyynti on ollut erittäin vilkasta. Liput voi käydä ostamassa toimistostamme, 147 Elm Street, tai ne voi tilata postitse osoitteella P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420, kunhan muistaa laittaa mukaan omalla nimellä ja postimerkillä varustetun palautuskuoren.

Ensi viikon lehdessä enemmän Värttinästä.

Korjaus: Syysk. 22. päivän Raivaajassa julkaistusta Arvo Rantalan 70-vuotissyntymäpäivönnittelystä oli erehdyksessä jäänyt pois seuraavat nimet:

Steven Autula
Elsie & Veikko Puputti
Lahjoitusten yhteissummaksi olisi pitänyt olla \$269.

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Fitchburg ja ympäristö

Kirkollisia

Kultaisen Iän Kerho

Suomalainen Kultaisen Iän Kerho kokoontui syyskuun 28 p:nä 1993, Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm Street.

Puheenjohtaja Anton Nopanen avasi kokouksen lausumalla kaikki tervetulleiksi, ja sen jälkeen sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti. Sitten laulettiin "America" ja "Maamme" laulut.

Vieraana tällä viikolla oli

Ingrid Niemi South Addisonista Mainestä.

Vieno Leger on taas jalkaleikkauksen jälkeen joutunut Mystic Nursing & Rehabilitation Centeriin. Aune Luoma on yhä Burbankin sairaalassa, ja Saima Passoja on hyvin heikkona Birchwood Nursing hoitolassa. Hän lähettää paljon tervisiä kerholaistensa Ethel Nopanen voi paremmin.

Rahalahjoituksia kerholle tekivät seuraavat: Eino Berkiö \$10.00; syntymäpäivänsä

merkeissä, Elsie Desjardin \$10.00; miehensä syntymäpäivän muistolle, Eli Jokela \$5.00; Ruth Holmin muistolle.

Lahjoituksia kahvipöytään tekivät seuraavat: Onerva Lovejoy, Anton Nopanen, Miriam Orava, Bertha Laaksonen, Henni Lappalainen, Irja Alitalo, Anna Niemi, Elsie Desjardin, Helvi Mislän, Aino Sipilä, Helvi Fiskaali, Ethel Anttonen ja Kaija Pesonen.

Syntymäpäiväänsä tällä viikolla viettävät Eino Berkiö ja Aino Anttila. Heille laulettiin "Happy Birthday".

Sitten siirryttiin ohjelma- puoleen, minkä esitteli Kaija Pesonen, ja mikä oli seuraava: Kalle Pelto soitti haitarillaan "Katariinan kamarissa", "Kauhavan polkka" ja "Lentäjän valssi".

Helvi Fiskaali luki runon "Maalaisnaisen kädet" taitavalla tavallaan. Kaija Pesonen lauloi "Yksi ruusu on kasvanut laaksossa" ja "Kielon jäähyväiset".

Rauni Cote puhui elämän kohdista, mitä ei voi selittää, ja omista kokemuksistaan.

Anton Nopanen lauloi "Soittajapaimen" ja "Kullan ylisyys". Neima Johson säesti Pesosen ja myös Nopasen laulut.

Kalle Pelto puhui energiasta ja sitten soitti "Nuuska polkka" ja "Hambo melodier".

Anna Niemi luki hauskan tarinan "Kynnäspään Joonas". Sitten siirryttiin herkullisen kaviopöydän ääreen.

Mildred Heino

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radioharrastus HYVÄT UUTISET lähetetään joka sunnuntaiamuuna asemalta WEIM, Fitchburg, klo 8:45 aam.

Viikottaiset rukoukokoukset KODEISSA.

Kyselyjä seurakunnan toiminnasta voi tehdä soittamalla puh. 343-9659.

Yleiset hengelliset kokoukset lauantai-iltoina klo 6:45. Hartaus-tilaisuus lokakuun 10. ja 24. p:nä.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarkemmin. Tervetuloa!

Elm St. Lähetysseurakunta

Jumalanpalvelus sunnuntaina klo 9:30 aamulla. Pastori Phillip Meher saarnaa. Pikkulapsille järjestetty hoito jumalanpalveluksen ajaksi. Kellokuoro kokoontuu maanantai-iltoina klo 7:00.

Kirkkokuoro harjoittelee tiistai-iltoina klo 6:45. Hartaus-tilaisuus klo 7:00.

Lauantai-iltoina klo 6 - 7 kirkko on avoinna rukoilua ja mietiskelyä varten.

Messiah Lutheran srk

Lauantaina, lokakuun 9. klo 9:00 aam. "Stewardship" rukoushetki, johon kutsutaan koko seurakunta. Lopuksi kahvitarjoilu.

Sunnuntaina, lokak. 10. p:nä klo 9:15 aam. sunnuntai- koulun klo 9:15 aikuisten raamattuluokka. Klo 9:15 korkeakoululaisten raamattuluokka. Klo 10:30 englanninkielinen ehtoollis-jumalanpalvelus.

Huom! Käsikellojen soittajia tarvitaan - ei tarvitse tuntea musiikkia. Harjoitukset keskiviikkoiltoina klo 6:15-6:50.

Littleton, MA Uutispaloja

Maynardin Kalevan Naiset pitävät vuotuiset syysmyyjäisensä lauantaina, syyskuun 16. päivänä klo 9:30 aamulla - 2:00 iltapäivällä Salon Huvilallaan Fort Pondilla Kaleva Roadilla.

Arpajaisvoittoa on väritelevisio, Iittalan lasitavaraa ja illallinen kahdelle Longfellow's Wayside Inn ravintolassa Sudburyssä.

Tarjolla on leivonnaisia, puu- ja kangastuotteita, ulakon aarteita, valokuvia "lappalaisuissa", Ritarien tarjoamia virvokkeita ja lapsille tarkoitettua toimintaa.

Seuraavana aamuna, lokakuun 17. p:nä, tarjolla on aamiainen klo 7:30 - 11:30 välisenä aikana. Lisätietoja saa numerosta 508-264-9044.

American Legionin Cleghorn Post #429 sponsoroi ainekirjoituskilpailun kaikille 1-6 -luokkalaistensa koululaisille. Osallistujia pyydetään kirjoittamaan aiheesta "What is my Responsibility as a Pupil". Maksimipituus on 250 sanaa. Aineet tulee lähettää osoitteella:

American Legion #429
Essay Contest
P.O. Box 2171
Fitchburg, MA 01420
Ne postittaa lokakuun 31. 1993 mennessä.

Aineen oikeaan yläkulmaan tulee kirjoittaa lähettäjän nimi, osoite ja luokka.

Ensimmäisenä palkintona on \$100 Savings Bond. Toisena palkintona \$50 Savings Bond. Lisäksi lukuisia muita palkintoja.

Kiitos

Kiitän teitä kaikkia yllättävästä huomaavaisuudestanne syntymäpäivänani Raivaaja-lehdessä, puhelinsoittoista ja yksityisistä lahjoituksista lehden hyväksi.

Kiittäen
Arvo Rantala

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LAMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449

Westminster, MA

Välitetään myös kiinteistöjä

Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853

Eino E. Niinimäki Kevin D. Nivala
SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

HUHTALA OIL CO.

5 MAIN STREET, EAST TEMPLETON

• Our own service department to our customers

• New customers always welcome

• Our third generation

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

NORTH END SUBARU
mazda
ISUZU

SUBARU-MAZDA
757 Chase Road, Rte. 13, Lunenburg
(508) 582-4911

ISUZU
525 John Fitch Highway, Fitchburg
(508) 345-1011

TERVETULOLO YSTÄVÄT
ALICE & EUGENE HEIKKILA

Neljän poromiehen oikeudenkäyntikuluihin rahaa laulavat Angelin tytöt, Värttinä ja Eppu Normaali.

Angelin tytöt poromiesten asialla

Oikeuksien peräviien Angelin poromiesten tueksi järjestetään konsertti Helsingin Tavastiaklubilla marraskuussa. Konsertissa esiintyvät Värttinä, Angelin tytöt ja Eppu Normaali.

Konsertilla kerätään rahaa neljän poromiehen oikeudenkäyntikuluihin. Saamelaisporomiehet nostivat kesällä kanteen metsähallitusta vas-

taan Angelin alueelle suunniteltujen hakkuiden kieltämiseksi. Hakkuualue sijaitsee Muotkatunturin paliskunnan talvilaitumilla.

Poromiesten mukaan hakut haittaavat poronhoitoa, jonka he muistuttavat olevan aikaisempien oikeustapausten perusteella osa saamelaiskulttuuria. Kannaetta jaettiin YK:n ihmisoikeussopi-

muksen perusteella.

Inarin kihlakunnan oikeus hylkäsi poromiesten kanteen syyskuussa, ja langetti poromiesten maksettavaksi oikeudenkäyntikulua 5,000 markkaa. Poromiehet ovat valittaneet päätöksestä Rovaniemen hovioikeuteen. Metsähallitus on siirtänyt hakkuiden aloittamisen ensi kesään.

Lech Walesa Suomeen

Puolan presidentti Lech Walesa tekee valtiovierailun Suomeen myöhemmin tässä kuussa. Matkan järjestelyt ovat juuri lopullaan.

Venäjän presidentin Boris Jeltsinin Suomen vierailu sen sijaan on vaarassa peruuntua.

Valtiopäämiehiksi kohonneet entinen telakan sähkömies ja entinen satamatyökonttorin hoitaja kohtaavat tämän kuun aikana Helsingissä toisensa, kun Puolan presidentti Lech Walesa saapuu valtiovierailulle Suomeen presidentti Mauno Koiviston kutsusta.

Intiaanit karkotetaan

Elämäntapaintiaanien kahden vuoden Suomen matka päättyi maastakarkotukseen. Suomen korkein hallinto-oikeus hylkäsi viime viikolla yhteisön valitukset, joten sisäasiainministeriön kesäiset karkotuspäätökset saavat lainvoiman.

Uutta valitusmahdollisuutta yhteisöllä ei ole, joten lähtöpäätös saa nyt 56 yhteisön jäsentä, jotka ovat kotoisin Ranskasta, Espanjasta, Italiasta, Belgiasta, Puolasta ja Japanista.

Finnairin hallinto uudistuu

Finnairin hallintouudistus etenee. Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta hyväksyi suunnitelman viime viikolla. Finnairin yhtiöjärjestystä on tarkoitus muuttaa niin, että toimitusjohtajan rinnalle tulee yhtiön ulkopuolinen hallituksen puheenjohtaja.

Talouspoliittisen ministerivaliokunnan mielestä Finnairin hallintoneuvoston olisi valittava sekä toimitusjohtaja

että hallitus ja sen puheenjohtaja. Alun perin kaavailtiin, että valinnat olisi siirretty pois hallintoneuvostolta yhtiökokoukselle.

Finnairin organisaatiouudistus pyritään toteuttamaan syksyn aikana. Päätöksiin tarvitaan Finnairin yhtiöjärjestyksen muutos, jota varten kutsutaan koolle ylimääräinen yhtiökokous.

Finnairin hallituksen asema vahvistuu uudistuksessa.

Hannele Pokka: Turvallisuuksi ei tulisi heikentää

Suomen oikeusministeri Hannele Pokka (kesk) varoitteli heikentämästä sisäistä ja ulkoista turvallisuutta. Autolautta Mariellalla keskustan palkansaajapäivillä äskettäin puhuneen Pokan mielestä puolustuskyvyn merkittävä heikentäminen ei ole pitkäjänteisesti järkevää.

Pokka arveli, että puolustuskyky vaarantuu lopullisesti, jos ajaudutaan pitkiin lomautuksiin ja kertausharjoitusten romahdusmaiseen vähentämiseen.

"Tuntuukin erittäin ristiriitaiselta, että samanaikaisesti ankaran säästöohjelman rinnalla suunnitellaan suomalaisista koottujen YK-joukkojen varustamista uudentyypisiin rauhanturvaamistehtäviin, jotka vaativat varustamisena ja ylläpitämisenä tuleville vuosille miljardiluokan kustannukset.

Ilaskivi ei pakottaisi rauhaan

Suomen tulee olla kokoomuksen presidenttiehdokkaan Raimo Ilaskiven mielestä erityisen varovainen laajentaessaan rauhanturvaamisen työkenttää entistä väljempien voimankäyttövaltuuksien suuntaan. Ilaskivi kehotti äskettäin Kauniaisissa hallitusta harkitsemaan rauhanturvalain uudistamista huolella.

Ilaskivi mistutti myös laajennetun rauhanturvaamisen kustannuksista. Hän huomautti, että kustannuksista on odotettavissa ehkä noin puolet takaisin YK:lta.

Ilaskivi piti ongelmana uudentyypisen rauhanturvaamisen ja varsinaisen rauhanturvaamisen välistä rajanvetoa. Kriisit eskaloituvat "helposti ja ennakoimattomasti yhä laajemmaksi voimankäytöksi", hän muistutti ja viittasi tapahtumiin Soma-

Suomen palkansaajat kiirehtivät tasa-arvoa

Suomen palkansaajien keskusjärjestöt kiirehtivät tasa-arvolain uudistamista. SAK:n, Akavan ja STTK:n johtokilöt tapasivat tasa-arvoministeri Elisabeth Rehnin (ruots) ja ehdottivat, että ministeri toisi pian lainmuutoksen hallitukseen.

Palkansaajajärjestöt ovat huolissaan naisten aseman heikkenemisestä työmarkkinoilla. Niiden mukaan pitkiä työssänsä laman vaikutukset kohdistuvat yhä enemmän

naisiin. Myös asenteet ovat kovenemassa työelämässä. Palkansaajajärjestöt kiirehtivät "paikoilleen jämähtänyttä tasa-arvolain uudistamista".

Lainuudistuksessa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota samapalkkaisuuden toteuttamiseen ja palkkasyrjintään liittyviin kysymyksiin. Palkkasyrjinnän kieltä on kannanoton mukaan kirjattavana tasa-arvolakiin tasa-arvo-toimikunnan esittämässä muodossa.

Helsingiläiset alkoholin suurkuluttajia

Helsingiläiset juovat jopa enemmän alkoholia kuin pariisilaiset. Toisaalta alkoholin aiheuttamat haitat ovat Helsingissä yleisimpiä kuin muualla Suomessa, koska helsinkiläiset juovat enemmän ja useammin kuin muut.

Tämä ilmeni Helsingin kaupungin äskettäin julkistamasta tutkimuksesta.

Selvityksen on tehnyt tutkija Esa Österberg Alkoholipoliittisesta tutkimuslaitoksesta. Raportin nimi alkoholihaittojen kehitys Helsingissä 1980-luvulla ja kustannukset vuonna 1990.

Helsingissä on myös raittiita vähemmän kuin muualla. Täysin raittiita helsinkiläismiehiä on alle 10 prosenttia ja - naisia noin 15 prosenttia.

Tutkimuksen mukaan helsinkiläisten juominen ei ole sen siistimpää kuin muualla.

Lisäksi naisten ja miesten juomisen erot Helsingissä ovat pienemmät kuin muualla Suomessa, koska helsinkiläiset naiset juovat enemmän kuin muun Suomen naiset.

Nykyisin suurkulutuksen rajana pidetään miehillä 25 annosta ja naisilla 16 annosta viikossa. Näin laskien joka kolmas mies eli 34 prosenttia ja joka kuudes nainen (17 prosenttia) on Helsingissä alkoholin suurkuluttaja.

Ranskassa alkoholia kulutetaan enemmän maaseudulla kuin Pariisissa. Jo vuonna 1990 helsinkiläiset ylittivät

pariisilaisten kulutustason.

Alkoholijuomien kulutus Helsingissä oli vuonna 1990 samaa luokkaa kuin Espanjassa, Sveitsissä, Unkarissa tai Saksassa.

Raportin mukaan pääkaupungissa aiheutui alkoholista vuonna 1990 välittömiä kustannuksia esimerkiksi terveydenhuollossa 100-150 miljoonaa markkaa ja sosiaalitoimissa 125 miljoonaa. Välittömien kustannusten osuudeksi on laskettu yhteensä 510-660.

Raportin on julkaissut Helsingin sosiaalivirasto.

Varuskunnatkin lomautukseen

Suomen varuskuntia ja sotakouluja on uhkaamassa ensi vuonna kuukauden sulkeminen. Kaavailtu säästöohjelma lomauttaisi vuorollaan kunkin yksikön henkilöstön ja varusmiehet.

Puolustusvoimain komentaja, amiraali Jan Klenberg totesi viime viikolla, että kuukauden lomautus on ainoa rationaalinen tapa sopeuttaa puolustusvoimille annettuihin säästöavoitteisiin.

Lomautusaie sai heti ankaraa kritiikkiä. Puolustusvoimain henkilöstöjärjestöt huomauttivat, että kuukauden sulkemista on erittäin vaikea toteuttaa ja että koulutuksen taso uhkaa nyt selvästi laskea.

All Your Travel Anywhere in the World

FINNEXPRESS

SAVES YOU MONEY
ON FLIGHTS TO
FINLAND

CRUISES ♦ TOURS ♦ CARS ♦ HOTELS
SCANDINAVIAN BONUSPASS FREE WITH TICKET

For information and reservations please contact:

TRAVEL SERVICE

425 Madison Avenue, New York, NY 10017
212 832-8989 800 677-6454

Amerikkalaiset elokuva- ja televisioyhtiöt uhkaavat valloittaa Euroopan markkinat Gatt-sopimuksen vuoksi. Euroopan kulttuuria ja audiovisuaalista taidetta täytyy suojella myös vastaisuudessa, todetaan ilmoituksessa, joka julkaistiin viime viikolla kuudessa suuressa eurooppalaisessa lehdessä.

Noin 4,000 elokuvaohjaajaa, näyttelijää ja filmituottajaa EY:stä ja muista Euroopan maista vaatii, että elokuvat ja tv-ohjelmat jäävät pysyvästi Gatt-vapaakauppasopimuksen ulkopuolelle. Muuten "kaikki luovuus tuhoetaan Euroopasta", julistaa ilmoitus.

Allekirjoittajat vaativat Euroopan yhteisöä pitämään kiinni televisiota koskevasta direktiivistä, joka edellyttää kaikkien Euroopan tv-kanavien lähettävän eurooppalaisia tuotantoa vähintään 51 prosenttia ohjelma-ajasta.

Euroopan elokuvateollisuus on vähintään yhtä riippuvainen julkisesta tuesta kuin maatalous. Suurinta osaa eurooppalaisista elokuvista ei olisi lainkaan tehty ilman julkista tukea.

Allekirjoittajien mielestä Gatt-sopimus johtaa halpojen amerikkalaisten kulttuurituotteiden polkumyyntiin Euroopan markkinoilla, jolloin eurooppalaisten elokuvien ja tv-ohjelmien tuotanto käytännössä loppuu.

Ilmoituksen allekirjoittajien joukossa ovat Euroopan elokuvan tunnetuimmat nimet, mm. Pedro Almodovar, Sir Richard Attenborough, Jean-Luc Godard, Nikita Mihailkov, Ettore Scola ja Wim Wenders. Mukana on myös suomalaisia ja muita pohjoismaisia, kuten Aki ja Mika Kaurismäki, Anssi Mänttari, Pekka Parikka ja Vilgot Sjöman.

Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan elokuvaohjaajien järjestöt ovat lisäksi allekirjoittaneet vetoomuksen.

Elokuvaohjaajat pelkäävät USA:n jyräävän Euroopan

Yhdysvallat ei ole osoittanut Euroopan markkinoista, ja sen mielestä vapaan kilpailun valmiutta mihinkään poikkeuksiin. Tällä hetkellä Yhdysvallat hallitsee 80 prosenttia

Euroopan markkinoista, ja sen mielestä vapaan kilpailun pitäisi ulottua myös audiovisuaalisiin tuotteisiin.

Elokuva-alan ihmiset pelkäävät luovuuden katoavan Euroopasta. MM. suomalainen Anssi Mänttari on yksi allekirjoittajista ilmoituksessa, joka vaatii Euroopan yhteisöä pitämään kiinni televisiota koskevasta direktiivistä. Se edellyttää Euroopan tv-kanavien lähettävän vähintään 51 prosenttia ohjelma-ajasta.

Suomalaiselle dokumentille pääpalkinto

Suomalainen dokumentti-elokuva Taigan kansalaisia sijoittui jaetulle ensimmäiselle sijalle Göttingenin kansainvälisillä visuaalisen antropologian festivaaleilla Saksassa.

Taigan kansalaisia on kolmiosainen filmi. Sen ovat ohjanneet Jouko Aaltonen ja Heimo Lappalainen. Kuvaus on Pertti Veijalaisen ja tuottaja on Ilume-osakeyhtiö.

Taigan kansalaisia jakoi yksikönsijan australialaisen Black Harvest (Musta-sato) -nimisen elokuvan kanssa. Taigan kansalaisia on nähty aiemmin elokuvajuhlilla eri puolilla maailmaa. Se on valittu New Yorkin Margaret Mead -festivaalin kilpasarjaan. Festivaali on tässä kuussa.

Sarja on myyty tv-lehvitukseen useaan maahan: Saksaan, Ranskaan, Unkariin ja Turkkiin.

Jukka-Pekka Sarasteelle kiinnitys Torontoon

Suomalainen kapellimestari Jukka-Pekka Saraste on nimetty Toronton sinfoniaorkesterin taiteelliseksi johtajaksi ja ylikapellimestariksi. Ensi syksyn alkavasta Toronton pestistään huolimatta Saraste jatkaa Radion sinfoniaorkesterin ylikapellimestarina.

Näytelmäkilpailun suosio yllätti

Peräti 63 kappaletta uusia kotimaisia ennen esittämättömiä näytelmiä lähetettiin määräaikaan mennessä *Setnäjoen Kaupunginteatterin* ja sanomalehti *Ilkan* yhdessä järjestämään kirjoituskilpailuun.

Osanottajien runsaus yllätti teatterin täysin.

Postileimoista päätellen näytelmiä tuli ympäri Suomen. Kokoillan mittaisia näytelmätyyppejä oli lastennäytelmistä musikaaleihin.

Eräisiin musikaaleihin sisältyi jopa valmis sävellystyö.

Näytelmien arviointiraadilla alkaa iso urakka, sillä yhden näytelmän päivävauhti merkitsee yli kahden kuukauden mittaista työtä.

SUOMI . . .

jatkoa sivulta 2

Kurri), San Jose ja Vancouver (Jyrki Lumme).

Keskinen divisioona (6):

Chicago (Christian Ruutu, loukkaantunut, pelaa aikaisintaan marraskuussa), Dallas (Jarkko Varvio), Detroit, St. Louis, Toronto ja Winnipeg (Teppo Numminen, Teemu Selänne).

Itäinen konferenssi (14):

Koillinen divisioona (7):

Boston, Buffalo, (Markus Ketterer), Hartford, Montreal, Ottawa (Jarmo Kekäläinen), Pittsburgh ja Quebec.

Atlantin divisioona (7):

Florida, New Jersey (Janne Ojanen), NY Islander, NY Rangers (Esa Tikkanen), Philadelphia, Tampa Bay (Peter Ahola) ja Washington.

Imatra Seura

740-40 Street
Brooklyn, NY 11232
Puhelin 718-438-9426

Kenneth Johnson, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

THE FINLANDIA FOUNDATION Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

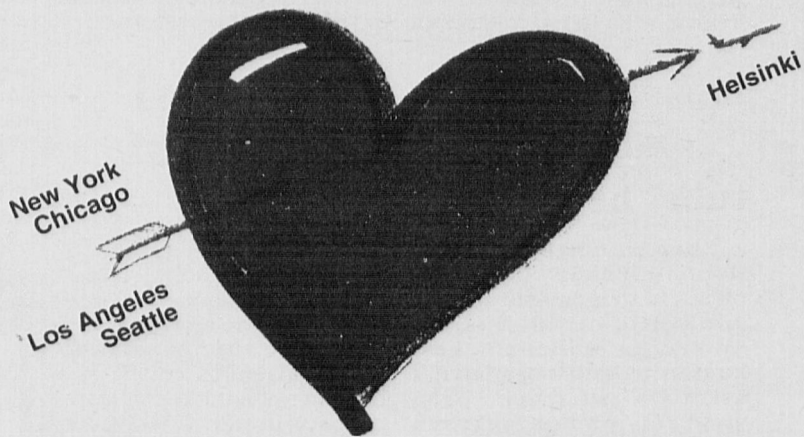
Suomen Pääkonsulinvirasto

380 Madison Avenue
24th floor
New York, NY 10017
Puh. 212-573-6007
Telefax 212-573-6310
Telex 14-9515

Vientikeskus

Toimii samassa osoitteessa
Puh. 212-808-9721
Telefax 212-370-2863
Telex 212-370-2863

The right flight to Helsinki

Fly SAS from North America to Helsinki and enjoy a convenient transfer via Copenhagen Airport. A welcome retreat from the crowds of other European airports, Copenhagen offers travelers hassle-free connections. Several daily flights to Helsinki allow you to connect directly from your transatlantic flight, or linger and take advantage of wonderful tax free savings at Copenhagen Airport's large shopping center. Mileage Plus and OnePass members earn mileage credit that may be redeemed later for free travel awards on SAS.

For more information,
contact your travel agent
or SAS at 1-800/221-2350.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES